

केन्द्रीयसहायतायां विपक्षस्य सर्वकारस्य च मध्ये जायमाने कलहे प्रवेष्टुम् न इच्छामि- राज्यपालः शिवप्रतापशुक्लाः

श्रीरामायणकथा, लङ्काकाण्डम्! (चतुष्पञ्चाशत्तमः सर्गः) रावणे निहते विभीषणस्य मन्दोदर्याः च विलापः

२०२३ वर्षस्य प्रियाः अप्रियाश्च स्मृतयः उपलब्धयश्च

प्रासङ्गिकवार्ता

सुकन्या समृद्धियोजना सर्वकारेण सुकन्या योजनायां कृता वृद्धिः

केन्द्रसर्वकारेण जनेभ्यः आङ्गलनववर्षे उपायनं प्रदत्तम्। नववर्षात् पूर्वं शुक्रवासरे केन्द्रसर्वकारेण जनवरी-मार्च २०२४ त्रैमासिक्यां सुकन्या समृद्धियोजनायाः (SSY) ३ वर्षाणां समयाब्धौ निक्षेपवृद्धौ (Deposit) वर्धनं कृतम्। अधिसूचनानुगुणं लघुरक्षणयोजनायाः अभिवृद्धिः वर्धिता अस्ति। एकस्याम् अधिसूचनायां केन्द्रीय-वित्त-मन्त्रालयेनोक्तं यत् सुकन्या समृद्धि योजना त्रयावर्षाणां समयाब्धौ राशेः भगः (ब्याज) वर्धितः। यत्र बहुषु लघुनिवेशितासु योजनासु वृद्धिः अभवत्, तत्रैव कुत्रचित् योजनासु यथावत् स्थितिः वर्तते। केन्द्रसर्वकारेण सुकन्या समृद्धियोजनायाः भगः प्रतिशत् ८.२ इति कृतम्। यद्यपि त्रयाणां वर्षाणां समयनिवेशः वर्धयित्वा ७.१ इति कृतम्। अत्र ध्यातव्यं वर्तते यत् पीपीएफ इत्यस्य भगप्रतिशते वृद्धि न अभवत्।

प्रधानमन्त्री अयोध्यानगरे महर्षि- वाल्मिकी- अन्ताराष्ट्रीय- विमानस्थानकस्य पुननिर्मितस्य अयोध्याधाम- रेलस्थानकस्य उद्घाटनं विहितवान्

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी राष्ट्रजनेभ्यः जनवरी मासस्य द्वाविंशति-पिनांके अयोध्यायाः नवनिर्मिते मंदिरे रामलला- प्राणप्रतिष्ठायाः अवसरे दीपावली- पर्व- मानितुं द्वीपप्रज्वालनाय च आहूतवान्। सः उक्तवान् यत् अस्मिन् अवसरे सम्पूर्णराष्ट्रं दीप्यमानं स्यात्। अयोध्यानगरे महर्षि- वाल्मिकी- अन्ताराष्ट्रीय- विमानस्थानकम् उद्घाटयन् सप्तशताधिकपञ्च पंचदशसहस्र-कोटि- रूप्यकाणां विविधानां

विकास परियोजनानाम् आधारशिलां संस्थापयन् च प्रधानमन्त्री उक्तवान् यत् अग्रिमेषु पिवसेषु अयोध्यानगरं उत्तरप्रदेशस्य संपूर्ण विकासस्य निर्देशनं करिष्यति। अस्माकं सर्वकारः अयोध्यायाः विकासाय विशिष्टरूपेण ध्यानं ददाति यतो हि अग्रिमेषु द्विवसेषु अस्मिन् स्थाने बहुलक्षकाः जनाः आगमिष्यन्ति। धार्मिकस्थलानां विकासाय स्वप्रशासनस्य कार्याणि समुल्लेखयन् प्रधानमन्त्री उक्तवान् यत् विकास-संस्कृत्योः मेलनम् अस्यां एकविंशतितमायां शताब्द्यां राष्ट्रम् अग्रगामिनं करिष्यति। अस्मिन् अवसरे, प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी पुननिर्मितस्य अयोध्याधाम-रेलस्थानकस्य उद्घाटनं विहितवान्, अपि च षट् वंदेभारत-रेलयानानां द्वि-नवोद्घाटितानां अमृतभारत-एक्सप्रेस रेलयानानां च हरितध्वज-प्रदर्शनेन उद्घाटनं विहितवान्। प्रधानमन्त्री उक्तवान् यत् नमो भारत, अमृतभारत, वंदे-भारत इत्येतानि त्रिशक्ति-नामख्यानि रेलयानानि अखिलेऽपि राष्ट्रे रेलयान-व्यवस्थायाः परिदृश्यमेव परिवर्तितं भविष्यन्ति। इतः पूर्वं, प्रधानमन्त्री अद्य प्रातःकाले विमानस्थानकतः पुननिर्मितस्य अयोध्याधाम-रेलयानस्थानकपर्यन्तं विशालपथसंचलनम् अपि

कृतवान् यत्र महिलाः मुनीन् वृद्धजनान् समेत्य सहस्रं स्थानीयजनाः आमार्गे पुष्पवर्षया प्रधानमन्त्रिणः स्वागतं कृतवन्तः। अन्ताराष्ट्रीय विमानस्थानकस्य उद्घाटनात्पूर्वं, प्रधानमन्त्री अयोध्यानगरे लतामंगेशकरचौक इत्याख्यस्य स्थानस्य निरीक्षणं कृतवान्। यत्र एकायाः विशालसभायाः वीणायाः प्रतिमा संस्थापिता अस्ति, स्थानमिम् "राम की पैड़ी" इत्याख्यस्य स्थानस्य समीपम् एकः प्रमुखः चतुष्पथः अस्ति। अस्मिन् अवसरे केन्द्रीय-नागरिक उड्डयन मन्त्री ज्योतिराधित्य सिंधियाः केन्द्रीय रेलमन्त्री अश्विनी वैष्णवः, उत्तरप्रदेशस्य राज्यपाल पासीना आनंदी बेन पटेलः, अथ राज्यस्य मुख्यमन्त्री योगी आदित्यनाथश्च समुपस्थिताः आसन्। प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी अद्य आकाशवाणीतः 'मन की बात' कार्यक्रममाध्यमेन राष्ट्रजनैः सह विचारविनिमयं करिष्यति। 'मन की बात' कार्यक्रमस्य अष्टाधिकशततमस्य संस्करणस्य प्रसारणम् आकाशवाणीद्वारा प्रातःकाले एकादशवादनं भविष्यति। अयं कार्यक्रमः प्रधानमन्त्री कार्यालय, सूचना-प्रसारण- मन्त्रालय डीडीन्यूज चेत्येषां यूट्यूब-वाहिनीषु सद्यः प्रसारितं भविष्यति।

द्विसहस्रतमे वर्षे अमृतकालावधौ राष्ट्रस्य प्रत्येकक्षेत्रे शीर्षस्थाने भविष्यति-गृहमन्त्री अमितशाहः

गृहमन्त्री अमितशाहः प्रत्यपादयत् यत् सप्तचत्वारिंशदधिक- द्विसहस्रतमे वर्षे अमृतकालावधौ राष्ट्रस्य प्रत्येकक्षेत्रे शीर्षस्थाने भविष्यति। असौ गुजरातस्य अहमदाबादनगरे पूज्यपर्णी स्वामीस्मृतिमहोत्सवे वक्तव्यमिम् अकथयत्। अमित शाह अग्रे प्रावोचत् यत् सप्तविंशत्याधिक द्विसहस्रतम् वर्षं यावत् राष्ट्र विश्वस्य शीर्षतिसृषु अर्थव्यवस्थासु सम्भूय जनेभ्यः चतुर्विंशत्यधिक-द्विसहस्रतमे वर्षे नरेन्द्रमोदिनं प्रधानमन्त्रित्वेन चेतुम् आग्रहं कृतवान्। तेन अद्य मध्याह्ने गांधीनगरे नेशनल-कोऑपरेटिव- डेयरी- फेडरेशन ऑफ इण्डिया लिमिटेड इत्येतस्य नवीनस्य कार्यालयभवनस्य आधारशिला संस्थापिता। अयं समारोहः गांधीनगरे राष्ट्रिय- अपराध-विज्ञान- विश्वविद्यालयपरिसरे समायोजितः। समारोहावधौ तेन ई-मार्केट-पुरस्काराः वितरिताः।

अक्षय-टाइगरयोः 'बड़े मियां छोटे मियां' चलचित्रे 'सालार' चलचित्रस्य पृथ्वीराजः खलनायकः भविष्यति

हिमसंस्कृतवार्ताः - जगदीश डाभी, मुम्बई। अधुना प्रभासस्य चलचित्रं 'सालार' प्रदर्शितं जातम्। प्रभासस्य अस्मिन् चलचित्रे पृथ्वीराजसुकुमारनः खलनायकस्य भूमिकां निर्वहति। पृथ्वीराजः सम्प्रति सालार इति बृहत्-बजट-चलचित्रे खलनायकस्य भूमिकां निर्वहणं कृत्वा चर्चायां वर्तते। इदानीं पृथ्वीराजसुकुमारनः अक्षय-टाइगरयोः 'बड़े मियां छोटे मियां' चलचित्रे खलनायकस्य भूमिकां कर्तुं गच्छति इति समाचाराः सन्ति। समाचारानुसारं "बड़े मियां छोटे मियां" इति चलचित्रस्य बृहत् भागस्य चित्रोत्तलनं सम्पन्नं जातम्। अधुना केवलम् अन्तिम- त्रयाणां बृहत् गीतानां चित्रोत्तलनं कर्तुम् अवशिष्टानि सन्ति। सुकुमारनः अपि चलच्चित्रस्य पोस्टक्रेडिट- प्रचारगीतानां भागः भविष्यति इति कथ्यते। अक्षयः, टाइगरः, पृथ्वीराजसुकुमारनः च मिलित्वा अस्य चित्रोत्तलनम् अतीव शीघ्रमेव कर्तुं गच्छन्ति।

इति प्राप्तसमाचारानुसारं पृथ्वीराजसुकुमारनः, अक्षय- टाइगरयोः चलचित्रे 'बड़े मियां छोटे मियां' इत्यस्मिन् तेजस्वी रोबोटिकवैज्ञानिकस्य कबीरस्य खलनायकस्य भूमिकायां दृश्यते। चलचित्रे कबीरः एआई इत्यस्य साहाय्येन एकं रोबोट निर्मास्यति यत् मनुष्यान् नियन्त्रियिष्यति। चलचित्रे अक्षय-टाइगरश्च एतैः रोबोट-इत्यनेन विश्वं रक्षिष्यन्ति।

प्रशासनेन कनाडास्थितः अपराधजगतः अधिराजः लखवीर सिंह लांडा इत्येषः आतंकवादी समुद्धोषितः

गृहमन्त्रालयेन कनाडास्थितः अपराधजगतः अधिराजः लखवीर सिंह लांडा इत्येषः आतंकवादी समुद्धोषितः। मन्त्रालयेन स्वीयायां प्रख्यापितायां अधिसूचनायां संसूचिता यत् एषः आतंकवादी खालिस्तानसमूहस्य बब्बर-खालसा इण्टरनेशनल इत्यनेन सम्बद्धोऽस्ति। सहैव, विंशत्यधिक- द्विसहस्रतमे वर्षे पंजाब आरक्षिगुप्तमुख्यालये प्रक्षेपास्त्राक्रमणस्य योजनायां सम्मिलितः आसीत्।

सुभाषितम्

दातव्यं भोक्तव्यं धनविषये संचयो न कर्तव्यः। पश्येह मधुकराणां संचितार्थं हरन्त्यन्ये।।

भावार्थ - दान कीजिए या उपभोग लीजिए, धन का संचय न करें, देखिए, मधुमक्खी का संचय कोई और ले जाता है ॥

राजस्थाने द्वाविंशति-विधायकाः राजस्थानसर्वकारस्य मन्त्रीरूपेण शपथं गृहीतवन्तः

राजस्थानस्य मुख्यमंत्री भजनलाल शर्मा नूतनान् द्वाविंशति मंत्रिणः संस्थाप्य स्वमन्त्रीमण्डलस्य विस्तारं विहितवान्। ए तेषु मंत्रिषु द्वादश मन्त्रिमण्डल मंत्रिणः पञ्च राज्यमंत्रिणः, पञ्च राज्यमंत्रिणः (स्वतंत्रप्रभार) रूपेण च सन्ति। मन्त्रिमण्डल मंत्रिषु राज्यवर्धन सिंह राठौरः, किरौडी लाल मीणा अन्ये च सन्ति। राज्यपालः कलराजमिश्रः अद्य मध्याह्नकाले जयपुरनगरे राजभवने नवमन्त्रिणां पदग्रहणस्य गोपनीयतायाः च शपथग्रहणं कारयितवान्। अनया विस्तारप्रक्रियया सह मन्त्रिमण्डले मन्त्रिणः, मुख्यमन्त्रिणम्, उपमुख्यमन्त्रिणं च समेत्य पञ्चविंशति संख्यकाः जाताः।

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

केन्द्रीयसहायतायां विपक्षस्य सर्वकारस्य च मध्ये जायमाने कलहे प्रवेष्टुम् न इच्छामि- राज्यपालः शिवप्रतापशुक्लः

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। राज्यपालः शिवप्रतापशुक्लः अवदत् यत् तस्य कार्यकालस्य १० मासाः पूर्णाः अभवन्। यदा सः अत्र आगतः तदा कतिपयेषु दिनेषु स्वाभाविकः आपदः आसीत्। एतादृशीनाम् आपदानां निवारणं कथं करणीयम् इति विषये गम्भीरतापूर्वकं चिन्तनस्य आवश्यकता वर्तते। अतिक्रमणप्रकरणानाम् न्यूनीकरणं कर्तव्यम्। राज्यपालः शुक्रवासरे अमर उजाला इत्यनेन सह विशेषसम्भाषणे अवदत् यत् मार्गम् उभयतः जायमानस्य निर्माणकार्यस्य न्यूनीकरणस्य आवश्यकता वर्तते।

केन्द्रसहायतायाः विपक्षस्य हिमाचलसर्वकारस्य च वादानां च विषये राज्यपालः अवदत् यत् सः तयोः मध्ये प्रवर्तमाने कलहे प्रवेष्टुम् न इच्छति। केन्द्रसर्वकारेण आपदः निवारणे उत्तमसहायतां दत्तवती अस्ति तथा च हिमाचलसर्वकारस्य कार्यम् अपि उत्तमम् अस्ति। केन्द्रेण अनेकानि आश्रयसंकुलानि दत्तानि सन्ति। केन्द्रसर्वकारः स्वस्य प्रतिवेदने अनुदानं ददाति, केन्द्रीयदलः हिमाचलं प्रति आगतः। हिमाचलम् विशेषश्रेण्याः राज्यम् अस्ति। अत्र केन्द्रीयसर्वकारस्य ९० प्रतिशतं योगदानम् अस्ति। राज्येन स्वस्य केवलं १० प्रतिशतं एव दातव्यम् अस्ति। हिमाचलदेशे आपदा अपि कृषिं प्रभावितवती अस्ति। कृषेः गुणवत्ता कथं सुदृढा भवतु इति गम्भीरतापूर्वकं विचारयितुं आवश्यकता अस्ति। प्राकृतिककृषेः उपयोगः कर्तव्यः। वानिकीविश्वविद्यालयेन (Horticulture University Nauni) नौणी इत्यनेन अस्मिन् दिशि प्रयोगाः कृताः। कृषकाः तत्र तस्य केन्द्रेषु प्रेषणीयाः।

विकसितभारतसङ्कल्पयात्रायाम् अपि हिमाचलस्य अपि द्वे योजने

शिवप्रतापशुक्लः अवदत् यत् विकसितभारतं संकल्पयात्रा या केन्द्रीयसर्वकारेण गृहीता, सः अपि हिमाचलदेशे वंचितजनानां कृते अस्ति। तस्य द्वे सर्वकारीययोजने हिमकेयर-सुखाश्रय च योजिते। राज्यसर्वकारस्य अधिकारिणः अपि जनानां मध्ये यात्रां गृहीयुः। येषु स्थानेषु बहिः त्यक्ताः सन्ति, तेषु त्यक्ताः जनाः लाभान्विताः भवेयुः।

सर्वकारेण सह उत्तमः सम्बन्धः

शुक्लः अवदत् यत् तस्य सर्वकारस्य च सदसम्बन्धः अस्ति। राजभवने केवलं द्वौ विधेयकौ लम्बितौ। लोकतन्त्ररक्षकविधेयकं राज्यसर्वकाराय केनचित् प्रश्नैः प्रेषितम् अस्ति। कृषि-उद्यम-विधेयकं विश्वविद्यालयानाम् अस्ति। विश्वविद्यालयानाम् स्वकीयं गौरवं स्थापयितुं आवश्यकम् अस्ति। ते विश्वविद्यालयस्य अधिनियमात् एव चालिताः भवेयुः।

औषधस्य प्रतिरूपाणि विफलानि सन्ति, अस्मिन् राज्यस्य दोषः

राज्यपालः शिवप्रतापशुक्लः चिन्तां प्रकटितवान् यत् राज्ये क्रीयमाणानाम् औषधानां प्रतिरूपाणि विफलानि भवन्ति। एतेन राज्यस्य निरादरः भवति। स्वास्थ्यं अपि प्रभावितं भवति। मादकद्रव्याणां विरुद्धं कठोरपदं ग्रहीतव्यं भवति। सर्वकारेण स्वस्य नशामुक्ति-केन्द्रं उद्घाटयितव्यम्।

पुस्तक खरीदने हेतु एवं पुस्तक के बारे में अधिक जानने के लिए अभी व्हाट्सएप करें 7876636263

१ जनवरी २०२४ तः पेट्रोल-डीजल-वाहनानि न क्रेष्यन्ति सर्वकारीयविभागाः मुख्यमन्त्री निर्देशं दत्तवान्

हिमसंस्कृतवार्ता:- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

हिमाचलं हरित ऊर्जा राज्यं कर्तुं ई-वाहनानि प्रोत्साहनस्य दृष्ट्या मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुना सर्वेषां सर्वकारीयविभागेभ्यः निर्देशाः दत्ताः यत् ते १ जनवरी २०२४ दिनाङ्कात् डीजलं वा पेट्रोलवाहनानि वा न क्रेतुं शक्नोति। केवलं राज्यस्य मन्त्रिमण्डलस्य अनुमोदनानन्तरं केवलम् आवश्यकस्य विषये एव विभागाः पेट्रोल अथवा डीजलवाहनानि क्रेतुं समर्थाः भविष्यन्ति। प्रथमबजटे ठाकुर सुखविन्दरसिंहसुक्खुः प्रणाली-परिवर्तनस्य प्रति एकं महत् सोपानं कृत्वा राज्यसर्वकारस्य दृष्टिः विद्युत्-वाहने (ई-वाहनम्) स्पष्टीकृता, अग्रे गत्वा स्वयमेव विद्युत्-वाहनस्य उपयोगं कृत्वा उदाहरणं निर्धारितम्। राज्यसर्वकारस्य प्रयत्नस्य कारणात् अद्यत्वे सर्वकारस्य ई-वाहनानां संख्या १८५ यावत् वर्धिता अस्ति, राज्ये पञ्जीकृतानां निजीविद्युत्वाहनानां संख्या २७३३ इत्येव अभवत्। सुखविन्दरसिंहसुक्खुः अवदत् यत्, "राज्यसर्वकारः हिमाचलदेशे ई-वाहनस्य प्रचारं कुर्वन् अस्ति। परिवहनविभागः प्रथमः एतादृशः विभागः अस्ति यस्मिन् ई-वाहनस्य उपयोगः आरम्भः अस्ति तथा च चरणबद्धरूपेण, एतेषां वाहनानां संचालनं सर्वेषु सर्वकारीयविभागेषु अपि सुनिश्चितं क्रियते। ई-वाहनं केवलं नूतनः आरम्भः एव नास्ति, अपितु पर्यावरणसंरक्षणस्य प्रति राज्यसर्वकारस्य प्रतिबद्धता अपि प्रतिबिम्बयति। आगामिन्यै सन्तत्यै अस्माभिः वातावरणं सुरक्षितं कर्तव्यम् अस्ति। सर्वकारीयविभागेषु वाहनानाम् आवश्यकतां पूरयितुं राज्यसर्वकारेण ई-टैक्सी-अनुबन्धं ग्रहीतुम् अनुमतिः दत्ता अस्ति।

६८० कोटिरूप्यकाणां राजीवगान्धी- स्टार्टअप-योजनायाः अन्तर्गतं युवानां कृते ई-टैक्सी-अनुज्ञापत्राणि प्रदत्तानि सन्ति। ई-टैक्सी-क्रयणे ५० प्रतिशतम् अनुदानम् अपि दीयते। एतानि रेलयानानि गृहे अपि शुल्कं ग्रहीतुं शक्नन्ते, राज्यसर्वकारश्च विद्युत्वाहनानां विद्युत्पूरणाय आधारभूतसंरचना अपि सज्जीकरोति। ई-वाहनानां प्रचारार्थं हरित-वीथिरूपेण ६ राजमार्गाणां विकसाय निर्णयः कृतः अस्ति। परिवहनविभागेन राज्यस्य ई-वाहनचार्जिंग-स्थानकानि स्थापयितुं ५४ स्थानानि अन्तिमरूपेण निर्धारितानि सन्ति, येषु केचन प्रायः सज्जाः सन्ति। एतदतिरिक्तं हिमाचलप्रदेशपथपरिवहननिगमस्य सर्वाणि डीजलवाहनानि चरणबद्धरूपेण ई-बसयानेषु परिवर्तनं कर्तुमारम्भमस्ति। अद्यतने ई-बस-कम्पनीभिः सह सभायाः अनुरोधः भवति यत् सः हिमाचलस्य भौगोलिक-स्थित्यानुसारं वाहनानां सज्जीकरणं कर्तुं अनुरोधं करोति। सुक्खुः अवदत्, यत् "राज्यसर्वकारः दीर्घमार्गेषु अपि ई-बसयानानि चालयिष्यति।

अक्षुण्णः कलशः मोतिहारीं प्राप्तवान्, भक्ताः उत्साहेन पूजितवन्तः

हिमसंस्कृतवार्ता:-

कुणालकौशिकः,

उत्तरप्रदेशः रामजन्मभूमिः प्राणप्रतिष्ठा-आमन्त्रणसमितेः तत्त्वाधानेन सोमवासरे एकवादेन नरसिंह बाबा मन्दिरम् अयोध्यातः आगतं कलशम् अक्षतं वहन् विशाल शोभायात्रा निर्गता, वेदविद्यालयस्य आचार्येण मन्त्रस्य जपं कृत्वा, शोभायात्रा नगरस्य मुख्यमार्गैः गता। नगरस्य जनाः पुष्पमालैः यात्रायाः स्वागतं कृतवन्तः। सम्पूर्णं नगरं "जय श्री राम" इति उद्घोषैः गुंजायमानम् आसीत्। तस्य स्वागतार्थं सर्वत्र जनाः स्वगृहात् बहिः आगच्छन्ति स्म। अस्मिन् अवसरे २३ खण्डेभ्यः श्रमिकाः आगत्य अक्षतं कलशं हरन्ति स्म। शोभायात्रायाः नेतृत्वं जिला संघनिदेशकः सुशीलकुमारपाण्डेयः, जिलाकार्यवाहः अजीतप्रकाशः, विहिपस्य अशोक श्रीवास्तवः च क्रियमाणः आसीत्। अस्मिन् अवसरे कार्यक्रमसहसंयोजकः देवेन्द्रकुमारसिंहः अंशु श्रीवास्तवः अपि उपस्थितः आसीत्। जिला संघनिदेशकः सुशीलकुमारपाण्डेयः, विहिपस्य अशोक श्रीवास्तवः उवाचः यत् १ जनवरीतः १५ जनवरीपर्यन्तं श्रमिकाणाम् अक्षुण्णानि चित्राणि पत्रिकाः च सर्वेषु गृहेषु वितरणं कृत्वा सर्वान् अयोध्या दर्शनार्थम् आमन्त्रयिष्यामः। ते अवदन् यत् 22 जनवरी दिनाङ्के कोऽपि श्रमिकः अयोध्यानगरं न गन्तव्यः, सर्वे स्वगृहे दीपावाली-उत्सवं कुर्वन्तु, मन्दिराणि अलङ्कृत्य गृहे एव प्रातः ११ वादनतः अपराह्ण १ वादनपर्यन्तं प्रार्थनां

कुर्वन्तु। 22 जनवरी दिनाङ्के देशस्य पञ्चसहस्राणि

पूज्यसन्ताः आहूताः, शहीदानां कारसेवकानां च परिवाराः आहूताः सन्ति। २२ जनवरीतः परं उत्तरबिहारतः राज्यसहकारिणः आहूताः यत् ते २ फरवरी दिनाङ्के अयोध्यानगरं प्राप्तुं शक्नुवन्ति। प्रसङ्गे सह जिला संघस्य नेता श्यामसुन्दरः, सह जिला कार्यपालकः प्रदीपकुमारः, विनोदकुमारः, धर्मजागरणस्य राकेशकुमारः, मनोजकुमारः, अखिलेश्वरगिरिः, सीमा जागरणस्य धीरज जायसवालः, संस्कार भारती आलोकचन्द्रः, विजयकुमारः, आरोग्य भारतीः, संजीवकुमारः, बजरंगदलस्य जिला समन्वयकः हेमन्तकुमारः, जितेन्द्र कुशवाहाः, राहुलसिंहः, आनन्दप्रकाशः, आपकारगुप्ताः, धर्मेन्द्रठाकुरः, विजयकुमारः इत्यादयः उपस्थिता भवन्तु। संघविचारपरिवारस्य सर्वाणि संस्थानानि, शोभायात्रायाम् आसन्।

श्रीरामायणकथा, लङ्काकाण्डम्! (चतुष्पञ्चाशत्तमः सर्गः) रावणे निहते विभीषणस्य मन्दोदर्याः च विलापः

भूमौ शयानं निहतं भ्रातरं दृष्ट्वा विभीषणः विलापं करोति स्म हा वीर! हा विक्रान्त! हा विख्यात! हा प्रवीण! भवान् तु सर्वदा बहुमूल्यशय्यायां शयनं करोति स्म, किन्तु अद्य कथं मृतः सन् भूमौ शेते! हा शूर! भवतः अङ्गदभूषितं दीर्घं बाहुद्वयं निश्चेष्टं निक्षिप्तम् अभूत्। हा वीर! भवतः सूर्याकारवर्चः मुकुटं रामबाणेन छिन्नम् अभूत्। पूर्वं मया यदुक्तं काममोहलोभैः आसक्तः सन् भवते तत्र अरोचत। इदानीं तदिदं सम्प्राप्तम्। दर्पात् कुम्भकर्णः, इन्द्रजित्, अतिकायः, नरान्तकः, प्रहस्तः अपिच भवान् स्वयं मम वचनस्य अवज्ञाम् अकरोत् तदर्थम् अद्य तस्यैव फलं समुत्पन्नम् अभवत्। इत्येवं विलापं कुर्वन् विभीषणः श्रीरामं वचनम् अब्रवीत् प्रभो! भवतः प्रसादात् एतस्य प्रेतगतस्य कृत्यं कर्तुम् इच्छामि। अतः आज्ञां ददातु। श्रीरामः तदा वचनम् अब्रवीत् हे विभीषण! रावणः जीवितकाले हि मम शत्रुः आसीत्, इदानीं तस्य प्रयोजनं नास्ति। इदानीं तु भवान् इव सः अपि मम मित्रम् अतः अस्य संस्कारः यथाविधि क्रियताम्।

महात्मना राघवेण रावणं निहतं श्रुत्वा शोककर्षिताः राक्षस्यः अन्तःपुरात् बहिः आगच्छन्। ताः बहुभिः निवार्यमाणाः चेदपि शोकार्ताः विमुक्तकेश्यः वत्सहता गावः यथा रणभूमिम् आगत्य भूमौ पतित्वा रुदन्ति स्म। रणभूमौ ताः पतिं सहसा शयानं दृष्ट्वा छिन्नाः वनलताः इव तस्य शरीरे अपतन्। तासु काचित् चरणौ आलम्ब्य काचित् कण्ठम् अवलम्ब्य काचित् तस्य भुजौ उल्लिख्य काचिच्च भूमौ परिवर्तते स्म। काचित् तु तस्य मृतस्य वदनं दृष्ट्वा मोहम् अगच्छत्। येन सर्वशत्रुः वित्रासितः, येन यमः अपि वित्रासितः, येन गन्धर्वाणाम् ऋषीणां सुराणां महात्मनां च रणे भयं दत्तं सः अद्य रणे हतः शेते। सुरेभ्यः असुरेभ्यः पन्नगेभ्यः वा यस्य भयं नासीत् मनुष्याद् एव तस्य भयम्। यः देवानां दानवानां राक्षसानां च अवध्यः सः अद्य रणे पदातिना मनुष्येण हतः भूत्वा भूमौ शेते। एवमेव वचनम् उक्त्वा राक्षस्यः विलापं कुर्वन्ति स्म।

तासां विलपमानानां राक्षसयोषितां मध्ये रावणस्य दीना प्रिया ज्येष्ठा पत्नी मन्दोदरी अचिन्त्यकर्मणा रामेण हतं स्वीयं पतिम् अपश्यत्। सा अपि तदा तत्र आगत्य विलापं करोति स्म हा स्वामिन्! हा राक्षसेधर!

क्रुद्धस्य तव प्रमुखे स्थातुं पुरन्दरः अपि त्रस्यति स्म, अद्य कथं त्वं मानुषेण हतः अभूः? हा! त्वं स्वेन वीर्येण त्रैलोक्यमपि आक्रम्य विजयम् अवाप्नोः परन्तु अधुना कथं त्वां कश्चन वनगोचरः मनुष्यः अहन्। एतत् नितान्तम् असह्यम्। त्वं तु सर्वत्र रणे विजयं प्राप्नोषि किन्तु अधुना त्वं रामेण हतः अभूः इति मम विश्वासः एव न भवति! अथवा हे महाबल! वासवेन त्वं धर्षितोऽसि? किन्तु रणे वासवस्य तु त्वां द्रष्टुमपि शक्तिः नास्ति।

मन्ये सः रामः साधारणमनुष्यः नास्ति, सः महायोगी, सनातनः, तमसः परमो धाता, लक्ष्मीपतिः, शङ्खचक्रगदाधरः स्वयं विष्णुः यः युद्धे महाबलं महावीर्यं देवशत्रुम् अहन्। सः मनुष्यरूपम् आस्थाय सत्यपराक्रमः सर्वलोकेधरः स्वयं विष्णुः लोकानां हितकाम्यया सर्वैः वृतः भूत्वा सराक्षसपरीवारं भयावहं देवशत्रुम् अहन्। पुरा त्वया इन्द्रियाणि जित्वा त्रिभूवं जितम्। मन्ये तद् वैरं स्मरद्भिः इन्द्रियैः त्वं निर्जितः अभूः। हा! जनस्थाने यदा असङ्ख्यैः राक्षसैः सह भ्राता खरः निहतः अभवत् तदा अहम् अवगच्छं यत् सः सामान्यः मनुष्यः नास्ति। हे राक्षसेधर! त्वम् ऐश्वर्यस्य देहस्य स्वजनस्य च विनाशाय हि सीतां प्रति अभिलाषम् अकरोः। हा दुर्मते! अरुन्धत्याः रोहिण्याः चापि विशिष्टां तां सीतां छलेन आनीय त्वं संवंशम् आत्मानं हि अहन्।

हिमसंस्कृतवार्ता, २ प्रदीपः

pradipnath997@gmail.com

वैज्ञानिकराष्ट्रपतिः ए. पी. जे. अब्दुल कलामः

भारतस्य प्रथमः वैज्ञानिक-राष्ट्रपतिः आदरणीयः ए. पी. जे. अब्दुल-कालामः वर्तते। 'मिसाइल मेन' इति नाम्ना सः विख्यातः। पूर्णनाम आबु- पाकिर- जयनालुब्दिन- अब्दुल- कालामः इति। नाम चेत् दीर्घं, परन्तु तस्य शरीरं नातिदीर्घम्। कालामस्य जन्म १९३१ तमवर्षस्य १५ अक्तूबर-दिनाङ्के, तमिलनाडुराज्यस्य पक्कितीर्थभूमौ रामेश्वरे जातम्। पिता जयनालुब्दिनः, यद्यपि आनुष्ठानिक- शिक्षारहितः तथापि सः परमज्ञानी आसीत्। जननी आशियाम्माउ, काचित् सहजा सरला महिला अवर्तत। कालामपिता नौकाप्रवर्तकः, यः नौकया रामेश्वरतीर्थं प्रति आगन्तुकैभ्यः उभयतीरं प्रापयितुं साहाय्यं ददाति स्म। मध्ये मध्ये अस्मिन् कार्ये कालामः पितुः साहाय्यम् अकरोत्। लघुवदनः कालामः सर्वेषां प्रियभाजनम् आसीत्। कालामस्य विद्यारम्भः रामेश्वरस्थितात् शामियार- प्राथमिक- विद्यालयतः सञ्जातः। सामाजिकगोष्ठीनां मध्ये स्थितां जातिभेदप्रथाम् अपनेतुं प्रयासरतः सः बाल्यतः एव कश्चन मानवतावादि-मनोभावापन्नः सञ्जनः आसीत्। इच्छा, विश्वासः, आकाङ्क्षा इत्यादिभिः रहितः न कश्चिदपि जीवने उत्कर्षं लब्धुं शक्नुयादिति तस्मिन् दृढविश्वासः। त्रिचिनापल्ल्यां स्थितात् 'शेड्डेट्टो जोसेफ' महाविद्यालयतः वी.एस.सी. परीक्षाम् उत्तीर्णवान्। १९५४ तमवर्षे 'माद्राज इन्स्टिट्यूट अव टेक्नोलोजी' अर्थात् मिट इत्यत्र प्रविष्टवान्। विमान-विषयकम् अध्ययनं कृतवान्। ततः उत्तीर्णतां गत्वा १९५७ तमवर्षे Hindustan Aeronautical Ltd इत्यत्र प्रविश्य ततः विमान-अभियन्तृ-रूपेण उत्तीर्णतां गतः। दिल्लीं प्रति गत्वा ज्येष्ठवैज्ञानिकत्वेन वृत्तिं प्राप्तवान्। कार्ये तस्य पारदर्शिताम् अवलोक्य डा० नीलकान्तः तं कानपुरं प्रति आनीतवान्। केभ्यश्चिद् दिनेभ्यः परं सः बाङ्गालुरं प्रति प्रस्थितवान्, तत्र विमान- उन्नयन- संस्थायां कार्यं कुर्वन् नूतनं 'होवारकार्फेट'-नामकं विमानं निर्मितवान्।

प्रो. एम. जी. के. मेननः तस्मै भारत- महाकाश- गवेषणा- प्रतिष्ठानस्य सहयोगार्थं परामर्शं दत्तवान्। ISRO इत्यत्र कार्यं कुर्वन् सः 'थुम्बार' इति नामकस्य कृत्रिम-उपग्रहस्य उत्क्षेपणकार्ये लिप्तः जातः। अचिरेण हि सः SLV इत्यस्य सञ्चालकः जातः, तथा ISRO इत्यस्य अध्यापकत्वेन योगदानम् अकरोत्। सः भारतरत्नोपाधिम् अधिगतवान्।

२००२ तमवर्षस्य २५ जुलै-दिनाङ्के सः भारतस्य राष्ट्रपतित्वेन शपथग्रहणं कृतवान्। २०१५ तमवर्षस्य २४ जुलै-दिनाङ्के श्विलङ्गनगरे एकस्यां छात्रसभायां भाषमाणः सः हृद्गोकारणतः मृत्युमाश्रितवान्। धन्योऽयं भारतीय- वैज्ञानिकः, राष्ट्रपतिश्चेति।

महाभारत कथा (उद्योग पर्वः) युद्धं निवारयितुं शान्तिकर्तारूपेण श्रीकृष्णस्य हस्तिनापुर गमनम् दुर्योधनस्य च कृष्णाय बन्धकवत् ग्रहण प्रयासः

हस्तिनापुरे युद्धभयात् चिन्ताभावः आसीत्। धृतराष्ट्रः निजपुत्राणां हठकारणेन व्याकुलः आसीत्, अपरे च कुन्ती स्व पुत्राणां विषये चिन्तिता आसीत्। धृतराष्ट्रः, विदुरः, भीष्मः, द्रोणाचार्यः इत्यादयः दुर्योधनं पुनः-पुनः प्रत्यययितुं प्रयतन्ते स्म, परन्तु सः पाण्डवानां कृते किमपि प्रत्यागन्तुं तत्परः न आसीत्। येषु दिनेषु उभयतः युद्धस्य सज्जता प्रचलति स्म, तस्मिन्नेव समये श्रीकृष्णः अन्तिमप्रयत्नार्थं 'शान्तिकर्तृत्वेन' हस्तिनापुरं प्राप्तवान्। तत्र वासुदेवकृष्णस्य हार्दिकं स्वागतम् अभवत्। सात्यकी अपि तेन सह आसीत्। श्रीकृष्णः पितृश्वसां कुन्तीमपि मिलितवान्। कुन्तीं मिलित्वा श्रीकृष्णः धृतराष्ट्रस्य सभायां गत्वा अवदत्- "हे राजन! अहं पाण्डवानां राजदूतरूपेण अत्र आगतोऽस्मि। मम आगमनस्य प्रयोजनम् अस्ति यत् उभयोः कुटुम्बपक्षयोः मध्ये शान्तिः स्थापिता भवेत् तदैव सर्वेभ्यो कल्याणं भविष्यति। अत एव मया सन्धिप्रस्तावः कृतः यत् यदि भवन्तः पाण्डवेभ्यः अर्धं राज्यं दातुम् न इच्छन्ति तर्हि न्यूनातिन्यूनं केवलं पञ्च ग्रामान् एव ददातु। अनेन युद्धस्य भयं दूरं भविष्यति। इत्येव कृते सति पाण्डवाः शान्तिं प्रेम्णा च निवासं करिष्यन्ति, परन्तु ते अपि अधिकारं प्राप्तुं युद्धाय तत्पराः सन्ति। परन्तु अधुनापि यदि सन्धिः क्रियते तर्हि ते दुर्योधनं युवराजं, महाराजं धृतराष्ट्रं च महाराजरूपेण स्वीकर्तुं सज्जाः भविष्यन्ति।"

श्रीकृष्णस्य वचनं श्रुत्वा कुपितः, क्रोधेन रक्तमुखश्च दुर्योधनः शीघ्रम् उत्थाय अवदत्- "हे मधुसूदन! भवान् पाण्डवानामेव हितैषी असि न तर्हि कुतः मम दोषः अस्मिन्। परन्तु शृणु अहं तु विना युद्धम् पाण्डवानां कृते सूचिकामुखाग्र मात्र भूभागमपि न दास्यामि। पञ्चग्रामस्य विषयः तु अतीव विशालः अस्ति।"

दुर्योधनस्य वचनं श्रुत्वा श्रीकृष्णः अवदत्- "दुर्योधन! यदा विनाशकालः समीपे भवति तदा मनुष्यस्य बुद्धिः तं त्यजति। किं त्वं स्वस्य दुष्कृतं विस्मृतवान्? यथा भवता जनसभायां द्रौपद्या अपमानं कृतमासीत्, तदेव तव दोषम् तव मृत्योः कारणं भविष्यति" इति। कृष्णः धृतराष्ट्रं पितामहं भीष्मं च दृष्ट्वा अवदत्- "पितामह! एनं मूर्खं उपदिशति यत् एषः एव सर्वेषां कौरवानां विनाश कारणं भविष्यति, अत एनं एकं दुर्योधनमेव भवन्तः सर्वे त्यजन्तु यतोहि सर्वदेशत्राणार्थं एकस्य बलिदानं वरम् भवति"।

श्रीकृष्ण वचः श्रुत्वा धृतराष्ट्रः विदुरं प्रति अवदत् - " हे विदुर! अहमपि इच्छामि यत् श्रीकृष्णः यत्किञ्चिदपि कथयति तद् सर्वमुचितमेवास्ति किन्तु किं कर्तव्यम्? अहं मम पुत्रान् अवगन्तुं अस्मर्थोऽस्मि। अहम् असहायोऽस्मि। एतत् सर्वं श्रुत्वा क्रुद्धः दुर्योधनः उच्चैः उद्घोषितवान्- "दुःशासन! एनं दूतं गृहाण। अयं कृष्णः एव सर्वेषां विवादानां मूलम् अस्ति"। श्रीकृष्णः हसन् दुःशासनं सैनिकान् च समीपं गच्छन् सहसा स्वस्य विशालरूपेण आविर्भूतः। श्रीकृष्णस्य विश्वरूपं दृष्ट्वा समग्रः समागमः, उपस्थिताः सभासदाश्च विस्मिताः अभवन्। क्षणं यावत् धृतराष्ट्रोऽपि अन्धनेत्राभ्यां ज्योतिं अनुभवन् मुखात् निर्गतवान्- "हे कमलनेत्रे! मम दुर्भाग्यं यत् तव लौकिकरूपं दर्शनं प्राप्तवान्। अधुना एताभ्यां नेत्राभ्याम् अन्यत् किमपि द्रष्टुम् नेच्छामि।" अतो हे प्रभो! पुनः मे दृष्टिः नष्टा भवेत्।" एवं प्रार्थयमानमात्रेण धृतराष्ट्रस्य दृष्टिः नष्टा अभवत्। दुर्योधनः भयात् कम्पमानोऽभवत्। सात्यकि विदुरश्च पार्श्वतः श्रीकृष्णस्य समीपं गतवन्तौ। श्रीकृष्णः विधिवत् सर्वेभ्यः पार्श्वेभ्यः अनुमतिं गृहीत्वा राज्यसभातः निर्गतवान्। सः शीघ्रमेव कुन्तीं समीपं गत्वा तस्याः समक्षं समग्रं कथां कथितवान्- " हे पितृश्वसा! कौरवानां समयः निश्चितोऽस्ति। युद्धमेव अधुना अनिवार्यमस्ति।" कुन्ती अवदत्- "हे कृष्ण! मम पुत्रान् कथयतु, यस्य क्षणस्य कृते क्षत्रियामातरः पुत्रान् प्रसवन्ति, तदेव क्षणमधुना आगतमास्ति अतो युद्धाय एव तत्पराः भवत। तेभ्यः मम आशीर्वादं ब्रूहि। अधुना यावत् त्वमेव तेषां रक्षकोऽसि। श्रीकृष्णः कुन्तिं प्रणम्य तत्क्षणमेव रथमारुह्य नगरं प्रति अगच्छत्।

२०२३ वर्षस्य प्रियाः अप्रियाश्च स्मृतयः उपलब्धयश्च

२०२३ तमे वर्षे भारतात् सम्पूर्णं विश्वं यावत् अनेकाः बृहद्वटनाः अभवन्। वर्षं गतं भवति चेदपि इजरायल-हमास-युद्धवत् गभीराः व्रणाः अपि दृष्टाः, अनेके क्षणाः अपि दृष्टाः येषां विषये गौरवं कर्तुं शक्यते। भारतस्य कृते अयं वर्षः अतीव विशेषः आसीत्। अस्मिन् वर्षे चन्द्रविजयं विहाय भारतेन जी-२० शिखरसम्मेलनस्य आयोजनं कृत्वा सम्पूर्णं विश्वे स्वस्य योग्यता सिद्धा। विश्वकप- क्रीडायाम् अपि भारतीयदलेन उत्तमं प्रदर्शनं कृतम्। अयं वर्षः देशस्य विश्वस्य च कृते अनेकैः बहुमूल्यैः क्षणैः सह गच्छति। यत् एकवारम् अवलोकयितुं महत्त्वपूर्णम्। अस्य वर्षस्य आरम्भः मल्लयुद्धकर्तृणां प्रदर्शनेन अभवत्। बजरङ्गपुरनिया, विनेश फोगाट, साक्षी मलिक इत्यादयः प्रसिद्धाः मल्लाः दिल्लीनगरस्य जन्तर-मन्तरे विरोधं कुर्वन्तः दृश्यन्ते स्म। तेषां आग्रहः आसीत् यत् राष्ट्रियकुश्तीसङ्घस्य तत्कालीनस्य अध्यक्षस्य भाजपासांसदस्य च बृजभूषणस्य पदात् निवृत्ति भवेत् इति। येषां विरुद्धं महिलाक्रीडकानाम् उत्पीडनस्य आरोपः आसीत्। अस्य प्रदर्शनस्य परिणामः अभवत् यत् एशिया- मल्लयुद्ध- प्रतियोगिता भारतस्य स्थाने कजाकिस्तानदेशे एव अभवत्।

टर्कीदेशे भूकम्पः

फरवरीमासस्य ६ दिनाङ्के तुर्कीदेशे घातकाः भूकम्पाः अनुभूताः। यस्य तीव्रता रिक्टरमापने ७.८ इति मापिता आसीत्। अस्य भूकम्पस्य प्रभावः ३५०,००० वर्गकिलोमीटर यावत् विस्तारितः। अयं भूकम्पः सिरियादेशे अपि प्रभावितः अभवत्। यस्मिन् प्रायः ६० सहस्रजनाः मृताः।

मनीष सिसोदिया इत्यस्य बंधनम्

दिल्लीनगरस्य उपमुख्यमंत्री मनीषसिसोदियावर्यः २६ फरवरीदिनाङ्के एव गृहीतः। दिल्ली-मद्यनीतेः अन्तर्गतं भ्रष्टाचारस्य आरोपात् तस्य विरुद्धं कार्यविधिः प्रचलति। तस्य अतिरिक्तं आप-नेता सत्येन्द्रजैनः अपि गृहीतः। गृहीतस्य अनन्तरं मनीषसिसोदिया अनेकवारं प्रतिभूत्यै आवेदनं कृतवान् अस्ति। परन्तु सफलता अद्यावधि न प्राप्ता।

पूर्वोत्तरराज्येषु भाजपा

पूर्वोत्तरस्य त्रिषु राज्येषु भाजपा-सर्वकाराः निर्मिताः। त्रिपुरायां निर्वाचनं जित्वा भाजपादलेन सत्ता प्राप्ता। मेघालय-नागालैण्डदेशयोः गठबन्धनसर्वकारस्य भागः भाजपा अस्ति। त्रिपुरानिर्वाचने पूर्वकाङ्ग्रेसनेता, प्रद्योतविक्रममानिक्यदेववर्मा च नेतृत्वे आदिवासीदलस्य टिपरामोथायाः अपि उत्तमराजनैतिकप्रारम्भः अभवत्।

राहुलगांधी अयोग्यः

मोदी उपनाम्नः विषये कृतानां टिप्पणीनां प्रकरणं श्रुत्वा गुजरातन्यायालयेन राहुलगांधी दण्डितः। तदनन्तरं सः अयोग्यः इति घोषितः, तस्य संसदस्य सदस्यता अपि हता। तदनन्तरं अगस्तमासे सः संबलं प्राप्तवान्, यत्र सर्वोच्चन्यायालयेन निर्णयः स्थगितः, तस्य सदस्यता पुनः स्थापिता।

अतीक अहमदस्य हत्या

सांसदहत्याप्रकरणस्य साक्षिणः उमेशपालस्य सार्वजनिकहत्यायाः कारणेन अतीक अहमदः तस्य भ्राता अशरफः च गृहीतौ। गृहीतस्य अनन्तरं १५ अप्रैल दिनाङ्के अतीक अहमदः तस्य भ्राता अशरफः च चिकित्सापरीक्षायै नीयमानौ आस्ताम्। एतस्मिन् काले त्रयः युवकाः आगत्य गोलिकाभिः तो प्रहृतौ। उभौ अपि स्थले एव मृतौ।

खालिस्तानी आतंकवादी अमृतपालसिंहः बन्दीकृतः

खालिस्तानी समर्थकः आतंकवादी अमृतपालसिंहः २३ अप्रैल दिनाङ्के गुरुद्वारस्य बहिः यत्र सः विधेः भयात् निगूढः आसीत् तस्मात् गृहीतः आसीत्। सः जरनैलसिंहभिन्दावाला इत्यस्य पत्नी खालिस्तानी- आन्दोलनं अग्रे नेतुम् प्रयतमानोऽभवत्।

भारतं जनसंख्यायां शीर्षस्थाने

जनसंख्यायां शीर्षस्थाने अस्मिन् वर्षे अप्रैलमासे भारतं चीनदेशं अतिक्रम्य विश्वस्य सर्वाधिकजनसंख्यायुक्तः देशः अभवत्। अधुना भारतस्य जनसांख्यिकीयलाभांशस्य लाभः अपेक्षितः अस्ति। यतः अधुना देशस्य कुलजनसंख्यायां श्रमिकजनानां संख्या वर्धिता।

कर्नाटकराज्ये काङ्ग्रेसस्य विजयः

मेमासे आयोजिते कर्नाटकविधानसभानिर्वाचने काङ्ग्रेसेन भूखलितविजयः प्राप्तः। अनेन माध्यमेन काङ्ग्रेस-पक्षः पुनः दक्षिणराज्यं प्रति प्रत्यागतः। पूर्वं बहवः निर्वाचनविफलताः दृष्टाः काङ्ग्रेसपक्षस्य कृते एषा विजयः महत्त्वपूर्णः अस्ति। निर्वाचनानन्तरं मुख्यमन्त्रीपदस्य द्वौ प्रबलौ अभ्यर्थिनौ उद्भूतौ- सिद्धारमैया, डी.के.शिवकुमारः च। एतत् सर्वं कृत्वा अपि दलेन एकता दर्शिता। अनेकपरिक्रमणानां वार्तायां शिवकुमारः उपमुख्यमन्त्री भवितुं सहमतः अभवत्, ततः सिद्धारमैया मुख्यमन्त्रीपदं प्राप्तवान्।

मणिपुरे हिंसा

मेइतेई-कुकी-समुदाययोः मध्ये यः विवादः उत्पन्नः तस्य कारणात् मणिपुरे हिंसायाः कालः आरब्धः। आदिवासीछात्रसङ्घटनेन विरोधसभायाः अनन्तरं राज्ये जातिहिंसा प्रवृत्ता। अस्य कारणं उद्भूतं यत् मणिपुर उच्चन्यायालयेन राज्यसर्वकाराय मेईटीसमुदायस्य अनुसूचितजनजातिपदवीं दातुं याचनायाः विषये अनुशंसां केन्द्राय प्रेषयितुं निर्देशः आसीत्।

संसदस्य नवीनं गृहम्

अस्मिन् वर्षे भारतेन नूतनसंसदभवनस्य उपहारः अपि प्राप्तः। एतत् नूतनं भवनं देशस्य पुरातनभवनस्य पार्श्वे एव स्थितम् अस्ति। यस्योद्घाटनं प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी इत्यनेन २८ मई दिनाङ्के कृतम्। पुरातनभवने स्थानस्य अभावं दृष्ट्वा केन्द्रीयविस्टा परियोजनायाः अन्तर्गतं नूतनं संसदभवनं निर्मितम्। यस्य लोकसभासदने ८८८ आसनानि, राज्यसभायां ३८४ आसनानि च सन्ति।

ओडिशा रेल दुर्घटना

ओडिशानगरे जूनमासस्य २ दिनाङ्के एका भयानका रेलदुर्घटना अभवत्। यस्मिन् कोरोमण्डल एक्सप्रेस इति वाहनं पटलेषु स्थितेन मालवाहकेन सह घटनावस्थायां कृत्वा तस्य २२ कक्षाः मार्गतः पतिताः। एतेषु त्रयः प्रशिक्षकाः अन्यस्मिन् पटले पतित्वा बेङ्गलूरु हावड़ा सुपरफास्ट एक्सप्रेस इत्यनेन सह घट्टनं कृतवन्तः। अस्यां दुर्घटनायां २९६ जनाः प्राणान् त्यक्तवन्तः। एषा घटना ओडिशा-प्रदेशस्य बालासोर-मण्डले अभवत्। रेलमार्गस्य मते संकेतविकारस्य कारणेन एषा दुर्घटना अभवत्।

INDIA समूहः

विपक्षे उपस्थिताः प्रायः २८ दलैः मिलित्वा भारतीयराष्ट्रीयविकाससमावेशीगठबन्धनस्य निर्माणं कृतम्। यद् लघुरूपेण INDIA इति उच्यते स्म। काङ्ग्रेस-नेतृत्वेन एतद् गठबन्धनम् २०२४ तमस्य वर्षस्य निर्वाचनं मिलित्वा प्रतिस्पर्धां कर्तुं

चन्द्रे पदानि

भारतस्य कृते अगस्तमासस्य २३ दिनाङ्कः गौरवस्य, उत्सवस्य च दिवसः सिद्धः अभवत्। एषः एव दिवसः यस्मिन् दिने भारतेन चन्द्रे नूतनः इतिहासः निर्मितः। तस्मिन् एव दिने चन्द्रयानम् चन्द्रपृष्ठे सफलं अवतरणं कृतवान्। येन भारतं विश्वस्य अन्तरिक्षक्लबे प्रवेशे अपि सफलः अभवत्। चन्द्रयान ३ इत्यनेन भारतः प्रथमः देशः अभवत् यः चन्द्रस्य दक्षिणध्रुवे अवतरत्। प्रधानमंत्रीणा नरेन्द्र मोदी इत्यनेन शताब्दस्य प्रेरणादायकेषु क्षणेषु अन्यतमः इति उक्तम्।

जी-२० शिखरसम्मेलनस्य आतिथ्यम्

१-१० सितम्बर दिनाङ्के भारते विश्वस्य सर्वेभ्यः नेतारः आतिथ्यं कृतवन्तः, अवसरः जी-२० शिखरसम्मेलनम् आसीत्। आयोजनं यथा विशालं तथा राजधानी दिल्ली अपि तथा एव भव्यतायाः अलङ्कृतम् आसीत्। जी-२०-सङ्घस्य मार्गः अलङ्कृतैः वीथिभिः, सुन्दरैः जलनिर्झरैः (फव्वारा), दीप्तिभिः पादमार्गैः च प्रकाशितः आसीत्। यदि वयम् अस्य महत्त्वपूर्णस्य सम्मेलनस्य परिणामस्य विषये वदामः तर्हि तस्मिन् अफ्रीकासङ्घस्य समावेशः समूहे समाविष्टः अस्ति। वैश्विकजैव-ईधनगठबन्धनम्, स्थायि-जैवईधनस्य स्वीकरणस्य दिशि अपि पदानि गृहीतानि।

गाजायां युद्धम्

अक्तूबरमासस्य ७ दिनाङ्कः हमास-इजरायलयोः मध्ये नूतनयुद्धस्य घोषणायाः दिवसः अभवत्। अस्मिन् दिने हमाससङ्घः इजरायलदेशस्य अनेकनगरेषु आक्रमणं कृतवान्। अस्मिन् आक्रमणे प्रायः १२०० जनाः मृताः, २०० तः अधिकाः जनाः अपि बन्धकरूपेण गृहीताः। इजरायलदेशे अपि उचितम् उत्तरं दत्त्वा हमास-सङ्घस्य उपरि आक्रमणं कृतवान्। मोटेन अनुमानेन गाजादेशे १८,००० तः अधिकाः जनाः मृताः, दशलाखाधिकाः जनाः विस्थापनस्य पीडां च पीडयन्ति। सम्प्रति उभयदेशयोः युद्धविरामस्य स्थितिः अस्ति।

समलैङ्गिकविवाहविषये निर्णयः

अक्तूबरमासस्य १७ दिनाङ्के सर्वोच्चन्यायालयेन समलैङ्गिकविवाहस्य वैधानिकीकरणे प्रतिबन्धः कृतः। अस्मिन् प्रकरणे पञ्चन्यायाधीशानां संविधानपीठः विषयस्य गम्भीरताम् अवगत्य चत्वारि पृथक् पृथक् निर्णयान् अददत्। एतादृशाः अद्वितीयदम्पतयः न नगरीयाः न च अभिजातवर्गस्य इति सर्वे न्यायाधीशाः सहमताः आसन्। तदनन्तरं केन्द्रस्य एकः तर्कः अपि अङ्गीकृतः। परन्तु एतादृशदम्पतीनां व्यावहारिकसमस्यानाम् अवलोकनं करणीयम् इति प्रस्तावः स्वीकृतः।

विश्वकपक्रीडायां भारतस्य दंशः

अस्मिन् वर्षे एकदिवसीयविश्वकप-क्रीडायां भारतं विजयं प्राप्तुं न शक्तवान् स्यात्, परन्तु तस्य प्रदर्शनेन सर्वेषां हृदयाणि विजितानि। अस्यां स्पर्धायां भारतस्य अन्तिमपक्षं विहाय एकमपि मेलनं न पराजितम्। विश्वचषकस्य अन्तिमक्रीडापर्यन्तं भारतदलेन एकम् अपि मेलनं न पराजितम्। परन्तु अन्तिमा स्पर्धा आस्ट्रेलियादेशेन विजिता। अस्याम् एव स्पर्धायां विराट कोहली इत्यनेन एकदिवसीयक्रीडायां सचिनतेंदुलकरस्य धावनांक- अभिलेखः अपि भङ्गः कृतः, मोहम्मदशमी च प्रतियोगितायाः सर्वाधिकस्तोभग्राहकः अभवत्।

उत्तराखण्डे गुहा दुर्घटना

नवम्बर १२ दिनाङ्के अर्थात् दीपावल्याः रात्रौ उत्तराखण्डस्य उत्तरकाशीमण्डले निर्माणाधीनायाः गुहायाः पतनेन ४१ श्रमिकाः अवरुद्धाः आसन्। तदनन्तरं श्रमिकाणाम् उद्धाराय अत्र दीर्घकालं यावत् अत्यन्तं काठिन्यपूर्णम् उद्धारकार्यक्रमम् आरब्धम्। पर्वतस्य कठिनाः शीताः च भागाः उद्धारकार्ये बाधकाः अभवन्। प्रायः १६ दिवसान् यावत् चलितस्य उद्धारकार्यक्रमस्य अनन्तरं सर्वेषां श्रमिकाणां सुरक्षितरूपेण निष्कासनम् अभवत्।

पञ्चराज्याणां निर्वाचनपरिणामाः

नवम्बरमासे पञ्चसु राज्येषु निर्वाचनं जातम्। यस्य परिणामः दिसम्बरमासे आगतम्। यत्र भाजपादलं मध्यप्रदेशं छत्तीसगढं राजस्थानं च जित्वा दलस्य उत्साहवर्धनं कृतवान्। तेलङ्गानायां काङ्ग्रेसपक्षस्य विजयः पञ्जीकृतः। निर्वाचनात् पूर्वं छत्तीसगढ-मध्यप्रदेशयोः राज्ययोः काङ्ग्रेस-पक्षस्य विजयस्य विश्वासः आसीत्, परन्तु एतयोः राज्ययोः काङ्ग्रेसस्य हस्तात् सत्ता पतिता, अत्र भाजपा-पक्षस्य विशालः विजयः अभवत्।

संसदि सुरक्षादोषः

नवसंसदभवनस्य सदने १३ दिसम्बर दिनाङ्के आकस्मिकं कोलाहलम् अभवत्। अस्मिन् दिने प्रेक्षकाणां मध्ये उपविष्टौ युवकौ सदनं उत्तल्य धूमं मुक्तवन्तौ। अस्मिन् आक्रमणे एकः प्रमुखः सुरक्षादोषः प्रकाशितः। पुलिस-अनुसन्धानेन ज्ञातं यत्, ये युवकाः एतां घटनां कृतवन्तः, ते सामाजिक-माध्यम-पुटकेषु परस्परं मिलितवन्तः।